

9

PŘÍJMY – NEROVNOST, DISKRIMINACE, CHUDOBA

Rozdíly v příjmech

USA:

- Hráč baseballu na nejvyšší úrovni: 1,2 mil. \$
- Lékař: 200 000 \$ ročně
- Policista: 50 000 \$ ročně
- Zemědělec: 20 000 \$ ročně

- ČR ?

	Průměrná mzda v Kč			Medián mezd v Kč		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Zemědělství, lesní hosp., rybolov	22 908	25 593	19 305	19 512	21 185	17 310
Těžba nerostných surovin						
Zpracovatelský průmysl	17 499	18 585	15 019	15 845	16 659	14 001
Výroba a rozvod elektřiny, plynu, vody	26 261)	27 370	(20 465)	23 209	24 372	18 039
Průmysl celkem	21 509	24 048	16 956	18 677	20 761	15 033
Stavebnictví	27 077	28 259	23 501	23 076	23 738	21 287
Obchod; opravy motorových vozidel a výrobků pro osobní potřebu a převážně pro domácnost	21 991	24 471	17 264	19 055	21 066	15 247
Ubytování a stravování	23 096	23 429	20 392	19 811	19 998	18 165
Doprava, skladování a spoje	23 624	28 720	17 841	17 838	21 491	14 199
Finanční zprostředkování	15 317	(17 120)	14 035	12 847	14 446	11 870
Činnosti v oblasti nemovitostí a pronájmu; podnikatelské činnosti	24 033	25 356	21 411	20 276	21 167	18 585
Veřejná správa a obrana; povinné soc.zabezp.	42 863	62 809	32 070	30 202	42 207	26 590
Vzdělávání	25 310	28 500	20 370	19 954	22 101	17 274
Zdravotnictví a soc.péče; veterinární činnosti	24 827	27 506	22 122	22 785	26 211	20 858
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	21 494	26 392	19 866	20 877	23 540	19 941
	21 327	27 688	19 766	18 927	21 439	18 556
	19 296	20 051	18 106	17 114	17 557	16 525

Vývoj průměrné nominální mzdy (CZK)

1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
5 904	7 004	8 307	9 825	10 802	11 801	12 797	13 614	14 793	15 866	16 917	18 041	18 992	20 207

Příčiny rozdílů v příjmech

- Výslednice S a D
- Produktivita
- V rovnováze mzda odpovídá hodnotě meznímu příspěvku pracovníka k výrobě statků v ekonomice

Determinanty rovnovážné mzdy

- Kompenzující rozdíly ve mzdách
  - zvýhodnění neatraktivních, nebezpečných povolání
- Lidský kapitál
  - investice např. vzdělání
- Schopnosti, úsilí, náhoda
- Vzdělání = signalizace schopnosti
- Fenomén superstar

Mzdy nad rovnovážnou rovní

- Minimální mzda
- Moc odborů
- Efektivní mzdy
  - vyšší mzda = vyšší úsilí, produktivita, loajalita, nižší fluktuace pracovníků

Diskriminace

- Trh nabízí různé příležitosti podobným lidem na základě rasy, etnické příslušnosti, pohlaví, věku atd.
- Měření: dle průměrných mezd různých skupin
- I kdyby byl trh zcela nediskriminující, měli by různí lidé různé mzdy – rozdíly v lidském kapitálu, charakteristice pracovních míst

Diskriminace (USA)

	White	Black	Percent Earnings Are Lower for Black Workers
Men	\$38,870	\$30,403	22%
Women	28,080	25,107	11%
Percent Earnings Are Lower for Women Workers	28%	17%	

Note: Earnings data are for the year 2000 and apply to full-time, year-round workers aged 14 and over.

Source: U.S. Bureau of the Census.

Diskriminace

- Ze strany zaměstnavatelů
  - nediskriminace = nižší náklady
- Ze strany spotřebitelů a vlády
  - diskriminace = vyšší ceny

KONKURENČNÍ TRHY = LÉK NA
DISKRIMINACI ZAMĚSTNANCŮ

Nerovnosti v rozdělování důchodu

- Jak významný problém?
  - Kolik lidí je chudých?
  - Příčiny:
    - 1) Mezinárodní obchod (se zeměmi s nízkými mzdami)
    - 2) Technologické změny
- = pokles D po nevzdělané pracovní síle

Nerovnost v USA (2000)

Group	Annual Family Income
Bottom fifth	Under \$24,000
Second fifth	\$24,001–\$41,000
Middle fifth	\$41,001–\$61,378
Fourth fifth	\$61,379–\$91,700
Top fifth	\$91,701 and over
Top 5%	\$160,250 and over

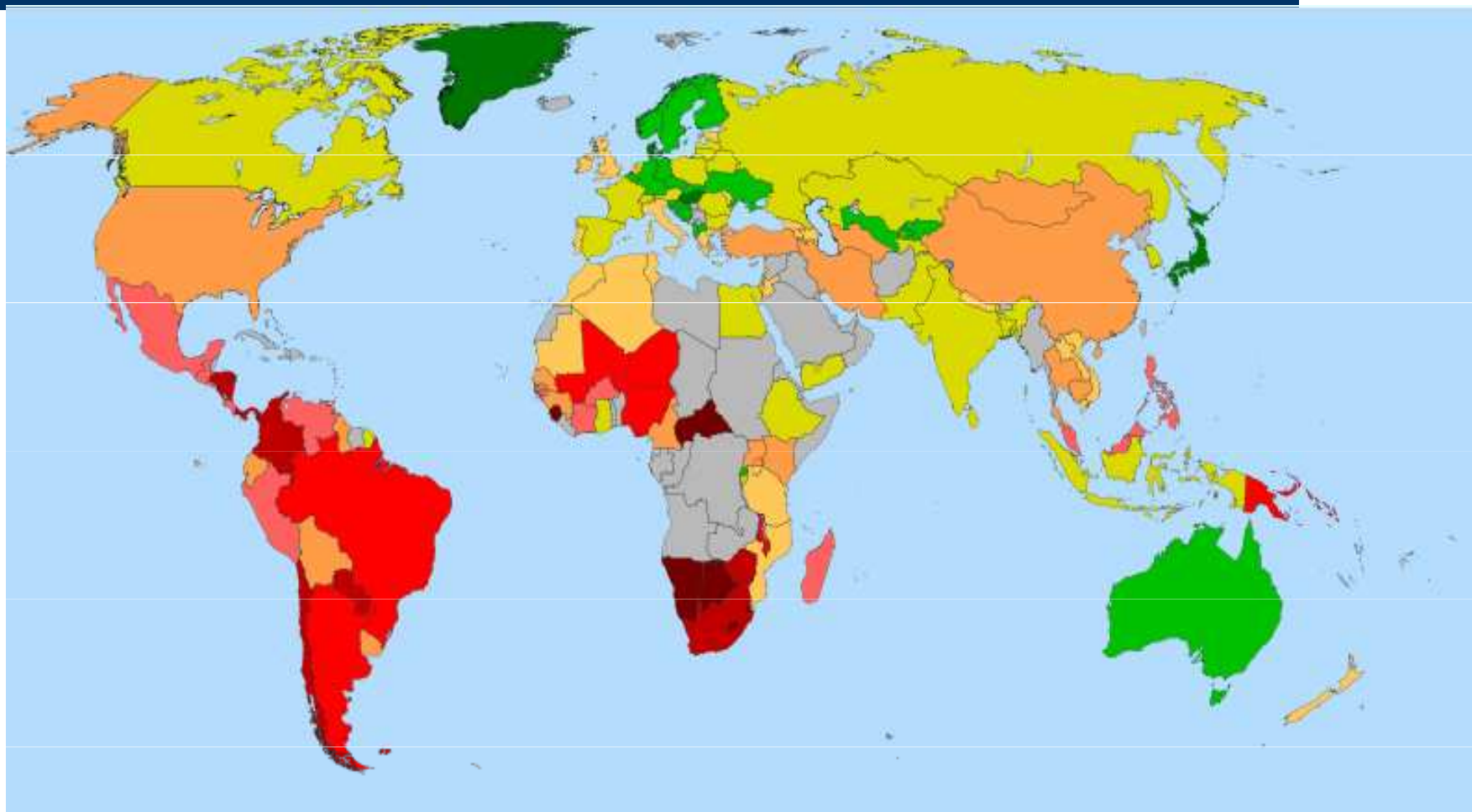
Nerovnost v USA

Year	Bottom Fifth	Second Fifth	Middle Fifth	Fourth Fifth	Top Fifth	Top 5%
2000	4.3%	9.8%	15.5%	22.8%	47.4%	20.8%
1990	4.6	10.8	16.6	23.8	44.3	17.4
1980	5.2	11.5	17.5	24.3	41.5	15.3
1970	5.5	12.2	17.6	23.8	40.9	15.6
1960	4.8	12.2	17.8	24.0	41.3	15.9
1950	4.5	12.0	17.4	23.4	42.7	17.3
1935	4.1	9.2	14.1	20.9	51.7	26.5

Důchodová nerovnost ve světě

Country	Lowest 10%	Highest 10%	Ratio
Japan	4.8%	21.7%	4.5
Germany	3.3	23.7	7.2
Canada	2.8	23.8	8.5
India	3.5	33.5	9.6
United Kingdom	2.6	27.3	10.5
China	2.4	30.4	12.7
United States	1.8	30.5	16.9
Russia	1.7	38.7	22.8
Nigeria	1.6	40.8	25.5
Mexico	1.6	41.1	25.7
South Africa	1.1	45.9	41.7
Brazil	1.0	46.7	46.7

Giniho koeficient

Míra chudoby

= % domácností s příjmy pod hranicí chudoby

- Chudoba: absolutní X relativní
- Přístupy:
  - 1) Unilitarismus = max. užitku všech
  - 2) Liberalismus = společenské pojištění
  - 3) Libertariánství = „každý na sebe“

Role státu při snižování chudoby

- Zákonná minimální mzda
- Sociální zabezpečení
- Záporné důchodové daně
- Transfery